

ВСЕСВІТНЯ ЛІТЕРАТУРА В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Щомісячний
науково-методичний журнал

№ 2 (427)
ЛЮТИЙ 2017

Видається з 1976 року.
До 1993 року журнал називався
«Русский язык и литература в средних
учебных заведениях Украины»,
з 1993 до 1996 року – «Відродження»,
з 1996 до 2011 року – «Всесвітня література
в середніх навчальних закладах України».

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 17885 – 6735Р від 21.06.2011 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74426

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Видавець:
РА «ОСВІТА УКРАЇНИ»

Головний редактор
ВАЛЕНТИНА СНЕГІРЬОВА

Редакційна колегія:
ЄВГЕНІЯ ВОЛОЩУК,
МИКОЛА ЖУЛИНСЬКИЙ,
МАРИНА ЗУСНКО,
ДМИТРО НАЛИВАЙКО,
ОЛЬГА НІКОЛЕНКО,
ОЛЬГА ОРЛОВА,
ЛІДІЯ СИМАКОВА,
ОЛЕНА ФІДКЕВИЧ,
ОЛЕНА РЕВНИВЦЕВА,
КАТЕРИНА ТАРАНІК-ТКАЧУК,
БОРИС ШАЛАГІНОВ,
ЮРІЙ ШВАЧКА,
ФЕЛІКС ШТЕЙНБУК

Методична рада:
ІРИНА ГОРОБЧЕНКО,
ЄВДОКІЯ КАШУБА,
ЖАННА КОСТЮК,
ОЛЕНА КРЮЧЕНКОВА,
ЛАРИСА МЕЛЬНИКОВА,
ОЛЕНА ПРАДІЙЧУК,
ОКСАНА ТІХОМІРОВА,
ВІКТОРІЯ ТУРЯНИЦЯ,
МАРИНА ЧУБАРОВА

© «Всесвітня література в сучасній школі», 2017

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНО

Валентина НЕВІНЧАНА
ІНТЕГРАЦІЯ ЛІТЕРАТУР В ОДИН КУРС: «ЗА» І «ПРОТИ».....3

ПУНКТИРАМИ СТЕЖОК – УГЛИБ ЗМІСТУ

Інтерв'ю з творчою групою
Кременчуцького науково-методичного центру.....6

НАУКОВЦІ - ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ

Юрій КОВБАСЕНКО, Людмила КОВБАСЕНКО
ВІЛЬЯМ ШЕКСПІР. «РОМЕО І ДЖУЛЬЄТТА»
Фрагмент нового підручника «Зарубіжна література. 8 клас»11

Лідія СИМАКОВА. СОНЕТИ ШЕКСПІРА

Фрагмент нового підручника «Зарубіжна література. 8 клас»15

АВТОРСЬКИЙ УРОК

Наталія ГАРМАТЮК
КИТАЙСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ПЕНЗЛИК МАЛЯНА»
Урок зарубіжної літератури, 5 клас17

Оксана БУШАКОВА

ГЕНРІ ЛОНГФЕЛЛО. «ПІСНЯ ПРО ГАЙВАТУ»
Уроки зарубіжної літератури, 6 клас19

Тетяна КЛІМОВА. ШЕКСПІР. «РОМЕО І ДЖУЛЬЄТТА»

Уроки зарубіжної літератури, 8 клас26

Олександра ШЕСТАК

ОСА ГАН ШВЕДЕР. «СНИ ШОВКОПРЯДА»
Урок позакласного читання, 8 клас32

Наталія ХВАЛЬКО

«Я ТОЙ, ХТО СТРАЖДАЄ, ХТО ЗБУНТУВАВСЯ...»
За творчістю Артюра Рембо
Урок зарубіжної літератури, 10 клас37

Анжеліка ШЕВЧЕНКО

ВІРА БРІТТЕН. «ЗАПОВІТИ ЮНАЦТВУ»
Тема війни та жіночої долі в спогадах очевидця
Уроки позакласного читання, 11 клас (Закінчення).....43

МЕТОДИЧНИЙ ПОРТАЛ

Ірина ГОРОБЧЕНКО

«ПОРТРЕТ НЕВІДОМОЇ З МУЗИКИ, КОЛЬОРУ Й СЛІВ»
За твором Джеймса Джойса «Джакомо Джойс»
Літературний челендж (Закінчення).....48

Олександр КАЄНКО

ПОРІВНЯННЯ АДЕКВАТНОСТІ ПЕРЕКЛАДІВ
ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ АНАЛІЗУПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ
На прикладі поезії Федеріко Гарсія Лорки
«Romance de la Luna, Luna»52

ВИКОРИСТАЙТЕ НА УРОЦІ

Таїсія ТКАЧУК

КАЗКА КЛИЧЕ НАС У МАНДРИ
Повторення вивченого у I семестрі, 5 клас.....

ЖАН БАТИСТ МОЛЬЄР.
«МІЩАНИН-ШЛЯХТИЧ»

АВТОРСЬКІ УРОКИ
ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.
«СЛІПІЙ МУЗИКАНТ», 6 клас

О. ГЕНРІ. «ОСТАННІЙ ЛИСТОК»
та ВАСИЛЬ СТЕФАНІК.
«КЛЕНОВІ ЛИСТКИ», 7 клас

ОНОРЕ ДЕ БАЛЬЗАК.
«ГОБСЕК», 10 клас

ТВОРЧИСТЬ МИТЦІВ-
МОДЕРНІСТІВ, 11 клас
Літературна кав'ярня

ДО ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ ДНІВ
«ЛЮБОВІ ПАМ'ЯТЬ НЕЗАБУТНЯ»
Позакласний захід

ПИСЬМЕННИКИ-ЮВІЛЯРИ
БЕРЕЗНЯ
РЮНОСКЕ АКУТАГАВА
ЯН АМОС КОМЕНСЬКИЙ

ПОЗАКЛАСНИЙ ЧАС

Тамара **ВОВК**, Світлана **ТОПЧІЙ**
«ХТО ВОЛОДІЄ ЗАПАХАМИ, ТОЙ
ВОЛОДІЄ СЕРЦЯМИ ЛЮДЕЙ»
За романом Патріка Зюскінда «Запахи»
Естетично-літературна вітальня.....

ХВИЛИНИ НАТХНЕННЯ

Валентина **НЕВІНЧАНА**. МАЛЮНОК ДІВЧИНКИ ІЗ ГОРЛІВКИ..... 2

«ТВОРЧИЙ УЧИТЕЛЬ - ОБДАРОВАНІ ДІТИ»

Яна **ПАВЛИЩЕНКО**. **ЗИМА**..... 5
Світлана **БУСЕЛ**. **ЗАПРОШЕННЯ ШКОЛЯРІВ ДО ТВОРЧИХ ПОШУКІВ**..... 10, 56
Марія **ТЕРЕХОВА**. **РОЗМОВА З ГАМЛЕТОМ**..... 14
Тетяна **ХАДЖИЛІЙ**. **САМОТНІСТЬ** 16
Марія **ТЕРЕХОВА**. **ЛЮБИТЕ КНИГУ**..... 31
Анатолій **ШКОРОПАД**. «Над полями хуртовина...» 36
Валерія **КАЛІНЧУК**. Навіяне від поезії А. Рембо «П'яний корабель»..... 42
Марина **БЛОНОЖКА**. «ЛИСТЯ ТРАВИ», АБО «ЯСКРАВО-ЗЕЛЕНІ СЕРЦЯ»..... 60
Вікторія **КЛЬОВА**. **ЧИ ВАРТО...** 62

ЛІТЕРАТУРНА АФША

ХЕМІНГУЕЙ УКРАЇНСЬКОЮ 63

На с. 1 обкладинки: Ілюстрація до казки Г. К. Андерсена «Снігова королева». Худ. В. ЄРКО

ХВИЛИНИ НАТХНЕННЯ

Валентина **НЕВІНЧАНА**, вчитель Северинівського НВК, Київська область

МАЛЮНОК ДІВЧИНКИ ІЗ ГОРЛІВКИ

(Колезі з Горлівки Надії Анатоліївни та її родині)

Хіба ти страх словами прокричиш?!
Від жаху аркуш перестане дихати?!
А ти, дитино, усі дні мовчиш,
Бо ж натерпілась скільки лиха ти.
І лише з болем через кілька днів
Проглянули зіниці на папері –
У них нам докір світу клетотів,
І стукала біда у кожні двері.
Горіли в полум'ї будинки і життя,
І не було надії врятуватися...

Ти спиш спокійно? То згадай той Схід,
Дитячі очі, що молять озватися.

Р. С. Надія Анатоліївна – біженка. Рік працювала в Северинівській школі. Зараз з родиною в Києві.

Вона кілька днів просиділа в кімнатці, не розмовляла з нами, а потім простягнула малюнок. Мама Надія

Шановні читачі! У першому числі журналу (№ 1, 2017) було допущено помилку: на с. 2 у вірші Валентини Невінчаної «Святвечір» у першому рядку і рядку наприкінці вірша – «Вже зчухнув день у щелепах крайнеба» потрібно читати – «Вже зчухнув день у челюстях крайнеба» (челюсті – вихід печі, отвір: «Хмизок у челюстях сичить» у Гр. Тютюнника).

ВІЛЬЯМ ШЕКСПІР. «РОМЕО І ДЖУЛЬЄТТА»

ФРАГМЕНТ НОВОГО ПІДРУЧНИКА «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 8 КЛАС»*

Юрій КОВБАСЕНКО, завідувач кафедри світової літератури Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, професор, м. Київ

Людмила КОВБАСЕНКО, вчитель зарубіжної літератури ліцею «ЕКО» № 198, вчитель-методист, м. Київ

25 квітня 1616 року закінчилася велика літературна епоха – цього дня померли Мігель Сервантес і Вільям Шекспір. Відходила в минуле доба, коли вірили, що людина здатна вправити вивих світу і відродити самотужки золотий вік; доба, що здатна була піднести збіднілого гідальго і провінційного парубійка до вершинних злетів людського духу: які б списки й рейтинги найвпливовіших особистостей світу не склалися – там завжди є місце Сервантесу і Шекспіру.

ВІЛЬЯМ ШЕКСПІР (1564 – 1616)

*З-поміж усіх великих людей
Шекспір найзагадковіший.*

*Єдине, що ми знаємо про нього, –
це те, що він жив і страждав.*

Дж. Джойс

Про життя Вільяма Шекспіра відомо не дуже й багато. Народився він у невеличкому містечку Стретфорд-на-Ейвоні в міщанській родині. День народження великого драматурга невідомий, зате ми знаємо, що 26 квітня 1564 року його хрестили.

А далі все було, скоріше за все, як і в усіх дітей із заможних міщанських родин: школа, де в основному вивчали грецьку і латинську мови, і, звичайно, міські розваги, серед яких найулюбленішою були виступи бродячих театральних труп, яких на той час в Англії було дуже багато. Вони перекочувалися країною від ярмарку до ярмарку, від містечка до містечка, від графства до графства, примушуючи публіку то реготати до нестями, то ридати без упину. Прийде час, і серед акторів однієї з таких труп опиниться й Шекспір...

У вісімнадцять років Шекспір одружився з дівчиною, яка була старша за нього на вісім років. Протягом трьох років дружина народила йому трьох дітей: старшу доньку Сусанну і близнюків – сина Гамнета і доньку Джудіт. Подальша доля, здавалося, була визначена назавжди. І раптом у житті Шекспіра відбулася надзвичайно стрімка зміна: у двадцять три роки

він покинув родину і вирушив до Лондона, щоб стати актором. Що примусило його це зробити? Дослідники шукають відповіді до цього часу, і залежно від того, яким вони уявляють собі Шекспіра, пропонують різні варіанти.

Одні стверджують, що це був бунт проти провінційної рутини і нудьги, намагання реалізувати себе і ствердити свій талант. Збереглася легенда, за якою Шекспір вимушений був покинути рідні місця, тікаючи від переслідування місцевого аристократа, тому що полюблив полювати на оленів у його парку. Інші вважають, що справа набагато простіша: батько Шекспіра майже збанкрутував, треба було шукати заробітку, а в Лондоні його було знайти набагато легше. В усякому разі, згодом Шекспір не тільки розрахувався з батьковими боргами, а й вклав гроші у Стретфордську нерухомість, йому належав і найбільший будинок у містечку.

Достеменно відомо одне: у 1587 році Шекспір покинув рідне містечко і в 1590-му опинився в лондонській театральній трупі. Що з ним було впродовж трьох років – невідомо. Чи то він із бродячою театральною трупю кочував шляхами Англії, чи то вирушив разом з експедиційними військами у Нідерланди, чи то побував у самій Італії...

Великої акторської слави Шекспір не зазнав, а от драматургом став управним. У кожному разі, коли Шекспір повернувся до столиці після того, як знову відкрилися театри, що були на два роки закриті через чуму, за нього сперечалися вже декілька театральних труп. Драматург віддав перевагу театру Джеймса Бербеджа, для сина якого Річарда, видатного актора, написав найкращі трагічні ролі.

Шекспір став відомим автором. Його трупа виборола право ставити вистави при королівському дворі, що відкрило шлях письменнику у вищі прошарки суспільства. Подейкували, що сама всесильна королева Єлизавета I не без задоволення спілкувалася з геніальним письменником.

У 1596 році Шекспір пережив велике горе – помер його одинадцятирічний син Гамнет. Від цієї втрати письменник не відійшов упродовж усього свого життя і обезсмертив синове ім'я в трагедії, яку написав через п'ять років. У цьому ж році батько Шекспіра отримав дворянство та спадковий герб: золотий гербовий щит, на

* Друкується за: Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література : підручник для 8 кл. загальноосвітніх закладів / Ю. І. Ковбасенко, Л. В. Ковбасенко. – К. : Літера ЛТД, 2016.

Театральне життя в Лондоні на початку дев'яностих років XVI ст. було бурхливим і дещо відрізнялося від сучасного. Репертуар тодішнього театру був справою колективною: брався певний сюжет, що часто розроблявся всією трупою і пристосовувався саме до неї. Скажімо, в трупі було шістнадцять акторів. Отже, дійових осіб у п'єсі мало бути не більше, чи дія мала розгортатися б таким чином, щоб один актор міг зіграти декілька ролей. Якщо хтось з акторів хворів чи кидав трупу і йому не було заміни, то відповідно перероблялася й п'єса, яка повинна була протягом усієї дії утримувати увагу публіки, щоб після вистави невдоволені глядачі не побили акторів-невдах. До речі, дехто з дослідників млявість і нерішучість Гамлета в однойменній трагедії пояснює саме необхідністю тримати у напрузі глядачів.

Частенько конкуренти крали один у одного сюжети, характери чи якісь сценічні розв'язки. Зазвичай у цій боротьбі вигравала та трупа, у якої, крім гарних акторів, був ще й свій автор, який швидко міг переробити чужі п'єси, а то й написати свою власну та пристосувати її до можливостей конкретного театру.

темному поясі посріблений сталевий спис; угорі, замість шолома чи емблеми, срібний сокіл, який розпростер крила на плетиві родинних кольорів і тримає в лапці позолочений сталевий спис, і девіз «Не без прав». Джон Шекспір домагався цього майже тридцять років і досяг свого не без допомоги впливових друзів сина Вільяма.

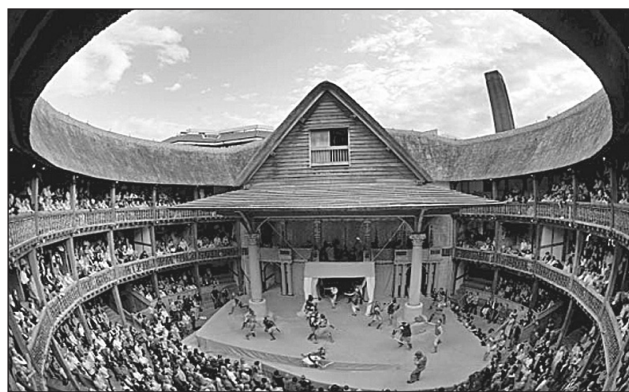
У 1599 році в Лондоні відкрився новозбудований театр «Глобус», пайовиком якого був Шекспір, без якого годі уявити сьогодні культурне життя людства. Саме в цьому театрі вперше були поставлені «Гамлет», «Король Лір» і «Отелло», а девіз театру – «Увесь світ лицедіє» – став всесвітньо відомим.

У 1609 р. вийшла друком єдина прижиттєва збірка сонетів Шекспіра, що засвідчила неабиякий ліричний талант письменника. А в 1612 році Шекспір повернувся в рідне місто, припинивши свою театральну діяльність.

Вистава у театрі «Глобус», відтвореному на основі археологічних і документальних свідчень 1997 року. Новий театр «Глобус» було побудова-

но за планом елизаветинського часу на прохання американського актора і режисера Сема Венамейкера. Сем Венамейкер має українське коріння: його предки на початку XX століття емігрували з Миколаєва до Чикаго.

Для сучасників Шекспіра його літературні заслуги, авторство були поза сумнівами, його талант ставили вище за здобутки так шанованих у добу Відродження античних авторів, Джон Мільтон назвав його «сином Вічності і Слави». Але вже у XVIII столітті почали висловлювати сумніви щодо авторства Шекспіра. Мовляв, провінціал, другорядний актор без освіти не міг створити такі глибокі філософські твори, хтось з якихось важливих і об'єктивних причин за домовленістю з Шекспіром користувався його прізвиськом, щоб приховати своє авторство. Так виникло шекспірівське питання. Серед можливих авторів шекспірівських творів кого тільки не називали: від філософа Френсіса Бекона до королеви Єлизавети II!

Ще за життя сучасники Шекспіра надзвичайно високо цінували його дарування, називаючи письменника «солодкозвучним і медоточивим». Водночас вони звинувачували його в тому, що він не гребував «запозиченнями» з чужих творів, на що Шекспір не без гумору відповідав, що запозичені сюжети і сцени – це як гарні дівчата, яких він забирає з непристойного товариства, щоб увести до шляхетного. Крім того, поняття авторського права в нашому розумінні в ті часи не існувало. Безперечно, що у самого Шекспіра «позичали» набагато більше: просто нам про це невідомо.

Галерея героїв Шекспіра. Невідомий автор, 1840

Хай там як, але неможливо уявити духовне життя людства без творчості стретфордського лебедя, як час-то називають великого письменника, бо навіть людина, надзвичайно далека від літератури, перебуває в полоні безсмертних шекспірівських образів: Ромео і Джульєтти, Гамлета й Офелії, короля Ліра й Отелло...

ТРАГЕДІЯ «РОМЕО І ДЖУЛЬЄТТА»

Коли Шекспір написав трагедію «Ромео і Джульєтта» достеменно невідомо. Дослідники за стилістичними ознаками вважають, що вона була написана не пізніше 1595 року. Сюжетною основою п'єси стала стародавня італійська легенда, що неодноразово приваблювала італійських письменників того часу: родини Монтеккі і Капулетті згадуються, наприклад, у «Божественній комедії» Данте («Чистилище»). У тогочасній книжці, що розповідала про історію Верони початку XIV століття, йшлося про трагічне кохання двох молодих веронців, які належали до ворогуючих родин Монтеккі і Капулетті. Ця оповідь привернула увагу англійського поета Артура Брука, який написав поему «Ромео і Джульєтта». Саме цей твір і став джерелом для трагедії Шекспіра.

Дія «Ромео і Джульєтти» розгортається протягом п'яти днів – з неділі по п'ятницю. На початку твору нібито нічого не віщує її трагічного фіналу – навіть смерть Тібальта і Меркуціо, адже Ромео щиро хотів припинити сутичку, яку затіяв Тібальт. Герої гинуть через підступи фортуни: варто було Ромео отримати листа від брата Лоренцо чи прибути до Верони на півгодини пізніше, ніякої трагедії не сталося б. Радше, князю, якому від самого початку п'єси набридли сварки Монтеккі й Капулетті, сподобалася б ідея оженити єдиних дітей ворогуючих родин, припинивши таким чином сварки. Саме відчуття вселенської несправедливості по відношенню до двох закоханих і робить цю п'єсу великою трагедією, а її головних персонажів – вічними образами.

Цей твір часто називають апофеозом любові, піснею торжествуючої любові. Тож не випадково імена Ромео та Джульєтти стали уособленням чистого і пристрасного кохання. У м. Вероні зустрічає нас тендітна бронзова Джульєтта, яка, за сучасною легендою, дарує щастя і любов усім, хто до неї доторкнеться:

*Любішого не буде силуету,
Аніж в коханні вірної Джульєтти...*

«Ромео і Джульєтта» – п'єса, за якою створено чи не найбільше кінофільмів. Уперше Ромео і Джульєтта з'явилися на екрані у 1902 році – у французькій чорно-білій німій стрічці.

Стрічку, що її зняв Франко Дзеффіреллі у 1968 році, вважають найкращою екранізацією трагедії. Олівії Хассі, виконавиці ролі Джульєтти, було 16 років, а Леонарду Вайтінгу (Ромео) – 17.

Ірина Стешенко – українська актриса, письменниця, перекладач.

«З самого початку Стешенко-перекладач поставила до себе дуже суворі вимоги. Переклад, на її думку, – це творча одержимість твором, який перекладаєш, і його автором, а не холоднокровне «перекладування» іншою мовою, хай навіть і на високому професійному рівні. Іншомовний твір має звучати в перекладі на іншу мову так, начебто він і був написаний цією мовою: лише стилістична своєрідність, особливості мислення й деталі побуту повинні говорити про те, що перед тобою – твір письменника іншої країни, іншого народу» (Р. Зорівчак).

Запитання і завдання

1. Порівняйте шекспірівське і гомерівське питання. Про що свідчить виникнення таких питань?
2. Пригадайте, що називається трагедією. Доведіть, що п'єса Шекспіра – трагедія.
3. Визначте головний конфлікт трагедії і згрупуйте дійових осіб навколо нього. Чи є відкриті супротивники шлюбу Ромео і Джульєтти?
4. Порівняйте роль хору в античній драматургії та трагедії Шекспіра. Чи збігаються вони?
5. Порівняйте античний театр і театр Шекспіра. Що в них спільного, а у чому полягає принципова різниця?
6. У час написання «Ромео і Джульєтти» Шекспір створив комедію «Сон літньої ночі» зі щасливим фіналом. У ній героїня за волею батька мала вийти заміж не за того, кого кохала. Чи підводить нас історія Ромео і Джульєтти до думки про можливість щасливого фіналу? Чому? Відповідь аргументуйте.
7. Випишіть із тексту виражально-зображальні засоби (епітети, метафори тощо), що створюють атмосферу трагічності оповіді.
8. Чого прагне Ромео на початку п'єси? Чи правий був Меркуціо, який говорив, що поведінку Ромео визначають «ті мелодії, якими розпливався Петрарка. Та тільки проти його любки Лаура – кухонна дівка, хоч правду кажучи, її коханець краще її оспівував». Чи суголосні бажання Ромео з пориваннями ліричного героя Петрарки?
9. З якою метою Ромео пішов на маскарад до Капулетті? Чи можна його назвати зрадливим?
10. Як можна зрозуміти фразу Ромео «Я тільки блазень у руках фортуни»? Чи погоджуєтесь ви з його словами?

11. Якою постає Джульєтта в цій п'єсі? Чи можна її назвати слабкодухою, адже вона не призналася батькам, що кохає Ромео?
12. Чому брат Лоренцо погоджується таємно обвінчати Ромео і Джульєтту? Чи досяг він своєї мети?
13. Що має на увазі Капулетті, говорячи про «вдовиний спадок дочки»? Що символізує остання сцена, коли Монтеккі обіцяє збудувати пам'ятник Джульєтті, а Капулетті – Ромео?
14. Багато висловів з «Ромео і Джульєтти» стали афористичними, як, наприклад, «спорідненість сердець». Знайдіть і випишіть ці цитати з тексту.
15. Чому Меркуціо, який також провокував сварку з Тібальтом, після свого поранення весь час повторює «чума, чума на ваші дві родини»? Поясніть вашу думку.
16. Персонажі трагедії пояснюють значення епітету «музики срібні звуки» таким чином: «срібло приємно дзвенить», «музиканти грають за срібло» та «музикантам... рідко платять за музику золотом». Чи погоджуєтесь ви з таким значенням епітету «срібний»? Які емоції має викликати у глядачів така інтерпретація? Чи доречні вони у трагедії?
17. Чому образи Ромео та Джульєтти стали вічними образами?
18. Які ідеї епохи Відродження втілено у п'єсі?
19. Як ви розумієте вислів: «Шекспір – вершина, схили якої встелені трупами режисерів»?

ЧИ МАЮТЬ РОМЕО І ДЖУЛЬЄТТА ШАНС НА ЩАСТЯ?

Постановка балету Сергія Прокоф'єва «Ромео і Джульєтта» на сцені Національної опери України рішенням ЮНЕСКО (1991 р.) визнана кращою інтерпретацією цього твору.

Балет С. Прокоф'єва «Ромео і Джульєтта» був одним із найбільш популярних у ХХ столітті. Його створено у 1935 році, прем'єра відбулася 1938 року в м. Брно (тодішня Чехословаччина). Перша редакція твору мала щасливу кінцівку, що прямо суперечило кривавому фіналу трагедії Шекспіра. Проте час створення балету був дуже суворим. За творчість, що суперечила позиції влади, митці могли не лише позбутися роботи чи опинитися за ґратами, а навіть розплатитися власним життям... Саме тоді з'явилися розгромні статті «Сумбур замість музики» і «Балетна фальш», в яких критикували творчість видатного композитора ХХ століття Дмитра Шостаковича. Не бажаючи ризикувати, С. Прокоф'єв змінив лібрето (сценарій) балету, повернувши традиційний трагічний фінал. І лише у 2008 році, на музичному фестивалі у Нью-Йорку, було поновлено первісну авторську редакцію С. Прокоф'єва зі щасливою розв'язкою, про існування якої шанувальники балетного мистецтва або не знали, або вже й забули.

Важко уявити, але перші виконавці балету поставилися до його музики упереджено. Так, у останній сцені прощання Ромео і Джульєтти, що відбувається вранці, в музичній партитурі немає жодного натяку на спів жайворонка, схід сонця тощо. Натомість звучать бас, кларнет і фагот. Танцівники не могли зрозуміти, як їм у танці показати емоції ранкового прощання закоханих. Та коли вони зрозуміли, що композитор засобами музики зобразив не красу ранку, а намагався передати відчуття тривоги, гіркоти, любові і болю розлуки, народився уславлений балетний шедевр.

Перший постановник балету Леонід Лавровський пояснював задум вистави так: «У створенні хореографічного образу спектаклю я йшов від ідеї протиставлення Середньовіччя Відродженню, від зіткнення двох систем мислення, культури, світосприйняття».

ТВОРЧИЙ УЧИТЕЛЬ - ОБДАРОВАНІ ДІТИ

Марія ТЄРЕХОВА, учениця Великодальницького НВК «Школа – гімназія»
Учитель Надія САГАЙДАК

РОЗМОВА З ГАМЛЕТОМ

Вас пам'ятають, Гамлете, Ваш образ вічний.
В моєму серці місце є для Вас.
Скажіть, чому неспокій на моїй землі?
А Ви відповідаєте: «Це на деякий лиш час».

Почувши відповідь, знову ставлю Вам питання:
«Що скажете, герою, про любов?»
І чую кризь століття: «Любов – страждання,
Не покохаю я, дівчино, знов».

Я хочу запитати Вас про вірність,
Про зраду і пролиту кров.
Ви все розповісте мені, мій Датський принце,
І ми не раз ще вернемось до цих розмов.

Я вчуся мудрості у Вас, герою,
Рішучості, відваги, простоти.
Якщо потрібно, пожертвую собою
Заради істини, як Ви колись.